

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาสุขภาพจิตในประเทศไทย เป็นปัญหาวิกฤตที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและคุณภาพประชากร โดยเฉพาะปัญหา จำนวน ผู้เสพติดยาเสพติด ที่มีจำนวนสูงขึ้น และแพร่ระบาดไปยังกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่มีทีท่าว่าจะสามารถปราบได้หมดทั้งนี้สืบเนื่องมาจากประเทศไทยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ตลอดจนสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดสภาพความจำเป็นหรือความต้องการใช้ยาเสพติดของบุคคลในบางอาชีพ และมีบุคคลบางกลุ่มปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้หันมาใช้ยาเสพติดแทน การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นการทำความผิดที่ปราศจาก ผู้เสียหาย ผู้ค้ายาเสพติดดำเนินงานในรูปแบบขององค์กรอาชญากรมีผู้ร่วมทำความผิดหลายคนและยึดเป็นอาชีพ อาจเป็นบุคคลชั้นนำหรือระดับสูงขององค์กร อาจเป็นบุคคลที่รู้จักกันดีในสังคม มีอาชีพที่ถูกกฎหมายบังหน้า การค้ายาเสพติดยังให้ผลตอบแทนสูง และการดำเนินงานของกลุ่ม ผู้ค้ายาเสพติดมีอำนาจทางการเงินและอิทธิพลสูง ทำให้เป็นอุปสรรคที่สำคัญยิ่งต่อการปราบปราม ผู้ค้ายาเสพติดจึงทำให้ปัญหาสุขภาพจิตไม่สามารถขจัดให้ลดลงได้ประกอบกับประเทศไทยมีพื้นที่ชายแดนบางส่วนติดกับดินแดนสามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ทำให้ประเทศไทยมีปัญหามากมายด้าน ทั้งปัญหาการลักลอบผลิตยาเสพติด ปัญหาการค้าและลำเลียง ยาเสพติดออกนอกประเทศ และปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศ จรัส สุวรรณเวลา และคณะ (2522 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงปัญหาการติดยาเสพติดในประเทศไทย เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวในสังคมและประโยชน์ในการวางเป้าหมาย และวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีการศึกษาต่ำ อัตราการว่างงานสูงในกลุ่มผู้เสพ ปัจจัยหลักที่ทำให้ยาเสพติดแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว คือ สามารถหาซื้อยาเสพติดได้ง่าย และเพื่อนเป็นสื่อที่สำคัญที่ชักนำเยาวชนไปใช้ยาเสพติด ปัญหาสุขภาพจิตมีมากในกลุ่มเยาวชนที่ออกจาก โรงเรียนแล้ว สภาพแวดล้อมที่ผลักดันเยาวชนไปสู่ยาเสพติดเนื่องมาจากความกดดันทางครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม การขาดที่ปรึกษาและขาดความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา นอกจากนี้ การว่างงานหรือไม่มีอะไรทำเปิดโอกาสให้เกิดการมั่วสุมมากขึ้น

การแพร่ระบาดของยาเสพติดกลายเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและคุณภาพประชากรของสังคมไทยอย่างรุนแรงยิ่ง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนซึ่งจะเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศ ในปัจจุบันยาบ้าเป็นยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง เนื่องจากผลิตได้ง่ายและให้ผลตอบแทนสูง จึงจูงใจให้มีผู้ผลิตและผู้ค้ายาบ้าเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยาบ้ายังมีตลาดในประเทศเป็นตลาดรองรับหลักและเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ครอบคลุมในทุกสาขาอาชีพและทุกพื้นที่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ เนื่องจากยังมีประชาชนอีกจำนวนมากไม่น้อยที่ไม่ตระหนักถึงโทษภัยของยาบ้าอย่างชัดเจน แต่ยังเห็นประโยชน์ของยาบ้าว่าสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ทำให้มีการใช้ยาบ้าอย่างแพร่หลายในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ซึ่งมีทั้งผู้ขับขีรถบรรทุกและรถโดยสาร กลุ่มชาวนา ช่างประมง แรงงานแบกหาม ทั้งนี้เพื่อให้มีเรี่ยวแรงกำลังวังชาทำงานได้ทนทานมากขึ้นและมีรายได้จากการทำงานสูงขึ้นตามไปด้วย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่น่าเป็นห่วงเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบันคือได้มีการแพร่ระบาดของยาบ้าเข้าไปในหมู่นักเรียน นักศึกษา อย่างรวดเร็ว รุนแรง และต่อเนื่อง ซึ่งจากสถิติของนักเรียนที่เข้ารับการรักษาของสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดระหว่างปี พ.ศ. 2534 - 2538 พบว่ายาบ้าได้แพร่ระบาดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด ต่อมาได้ระบาดเข้าสู่ภาคกลาง และมีแนวโน้มว่าจะมีจำนวนนักเรียนที่ใช้ยาบ้าเข้าบำบัดรักษาสูงขึ้นและผลการวิจัยของ ปทุมมาศ บุญจำรุณ (2536 : บทคัดย่อ) พบว่า แอมเฟตามีนจะแพร่ระบาดโดยทั่วไประหว่างปี พ.ศ. 2538 - 2542 และยิ่งแพร่ระบาดเข้าไปในโรงเรียนมัธยมศึกษามากที่สุดอีกด้วย และรายงานการประเมินผลการควบคุมป้องกันและแก้ไขการแพร่ระบาดของยาบ้า ของ ยูพา วงศ์ไชย (2538 : 20- 23) กล่าวถึงกลุ่มที่มีแนวโน้มว่ามีการเสพยาบ้ามากขึ้น คือ กลุ่มเยาวชนที่กำลังเล่าเรียนที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี ข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่ายาบ้ามีโซ่ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในหมู่ผู้ใช้แรงงานเท่านั้น แต่ยังขยายตัวลุกลามเข้ามาถึงกลุ่มนักเรียนนักศึกษาอย่างรวดเร็วอีกด้วย ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะต้องเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ประกอบการ ครูอาจารย์ นักเรียน ตลอดจนหน่วยงานในภาครัฐและประชาชนในทุกสาขาอาชีพจะต้องร่วมมือกันหาทางแก้ไขโดยเร่งด่วนถึงแม้จะมีการเร่งระดมกวาดล้าง จับกุม และทำลายแหล่งผลิต จำหน่ายยาบ้าอย่างสม่ำเสมอแต่การแพร่ระบาดของบ้าก็ดูเหมือนจะยิ่งทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นและเป็นไปในอัตราที่เร็วกว่าการจับกุมอยู่เสมอ

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายสำคัญเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยใช้หลัก “การป้องกันนำหน้าการปราบปรามผู้เสพต้องได้รับการรักษาและผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษอย่างเด็ดขาด” จากนโยบายดังกล่าว ถือว่า ผู้เสพยาเสพติดเป็น ผู้ป่วย

มิใช่ อาชญากร จึงต้องได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติดอย่างทั่วถึง จากความคิดเดิมที่ว่าผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด คือ “อาชญากร” เปลี่ยนเป็นผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด คือ “ผู้ป่วย” รวมทั้งให้โอกาสเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อ “เปลี่ยนภาระให้เป็นพลัง” ทำให้มีผู้สมัครใจมารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ประมาณ 200,000 คน รัฐบาลมีความมุ่งมั่นที่จะดูแลผู้ติดยาเสพติด ในฐานะผู้ป่วย ให้ได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูพัฒนาด้วยความเอาใจใส่ เอื้ออาทร สามารถส่งผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดที่มารายงานตัวกลับคืนสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม และดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข จึงมีแนวคิดให้มีระบบการบังคับบำบัดขึ้น ด้วยการตราพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฯ พระราชบัญญัติฉบับนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2545 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 ตุลาคม 2545 กรมคุมประพฤติเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยเป็นการทำงานร่วมกันลักษณะพหุภาคี ร่วมกับส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเหล่าทัพต่าง ๆ ให้ความร่วมมือดำเนินการในเรื่องนี้อย่างเต็มที่ อาทิเช่น โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง เป็นต้น

กองทัพบกซึ่งเป็นหน่วยงานพหุภาคี สนับสนุน พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 จึงได้จัดตั้งโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) ขึ้น โดยใช้หน่วยทหารของกองทัพบกที่เหมาะสมเป็นสถานที่เพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในกรณีไม่จำเป็นต้องควบคุมตัวแบบเข้มงวด ตาม พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 โดยได้ตั้งโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) ขึ้น 8 แห่ง ทั่วประเทศโดยร่วมมือกับกรมราชทัณฑ์ในการรับผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับการพักการลงโทษ มาทำการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจในหน่วยทหาร (กรมกิจการพลเรือนทหารบก. 2545 : 61)

เมื่อกระทรวงยุติธรรมได้ออกประกาศเรื่องกำหนดสถานที่เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตาม พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2546 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในจังหวัดพื้นที่ส่วนที่หนึ่ง ตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม 2546 โดยจังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดนครปฐม อยู่ในส่วนที่หนึ่งด้วย และมีผลบังคับใช้ครบทุกจังหวัดที่ทั่วประเทศในวันที่ 21 เมษายน 2546 ในขั้นต้น โครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) กองพลทหารราบที่ 9 ได้เปิดทำการเพื่อสนับสนุน พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ตั้งแต่ 5 มีนาคม 46 เป็นต้นมา โดยรับผิดชอบพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัด นครปฐมและจังหวัดสุพรรณบุรี ต่อมากระทรวงยุติธรรมได้ออกประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง กำหนดสถานที่เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 25 เมษายน 2546 โดยยกเลิกการกำหนดจังหวัดพื้นที่รับผิดชอบ

เพื่อให้สถานที่เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแต่ละแห่ง สามารถรับผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติดจากทุกจังหวัดได้ โดยไม่จำกัดจังหวัดพื้นที่ ซึ่งส่งผลให้การส่งตัวบุคคลเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ สามารถดำเนินการได้อย่างสะดวกและคล่องตัวยิ่งขึ้น

โครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) กองพลทหารราบที่ 9 เริ่มดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดซึ่งเข้าสู่กระบวนการตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ชุดแรก จำนวน 9 คน จากสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2546 ปัจจุบันโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) กองพลทหารราบที่ 9 ได้รับผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจากสำนักงานคุมประพฤติในเขตพื้นที่ โดยได้รับจากสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดนครปฐม และสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดสุพรรณบุรี เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 120 คน ตั้งแต่ กันยายน พ.ศ. 2549 ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2549 จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) ทั้ง 6 รายวิชา ในโครงการความคิดเห็นของบุคคลขึ้นอยู่กับตัวแปร อายุ ระดับ การศึกษา สถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน (ณัฐ เลิศฤทธิ์, 2549 : บทคัดย่อ) จึงทำให้ผู้วิจัย สนใจที่จะศึกษาว่าตัวแปรดังกล่าวมีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง(บังคับบำบัด) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานภาพและภูมิหลังทางสังคมของนักเรียนวิวัฒน์พลเมืองในโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) กองพลทหารราบที่ 9 จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) ของนักเรียนวิวัฒน์พลเมือง กองพลทหารราบที่ 9 จังหวัดกาญจนบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบสถานภาพและภูมิหลังทางสังคมของนักเรียนวิวัฒน์พลเมืองกับความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) ของนักเรียนวิวัฒน์พลเมือง กองพลทหารราบที่ 9 จังหวัดกาญจนบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

โครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) ของนักเรียนวิวัฒน์พลเมือง กองพลทหารราบที่ 9 เป็นโครงการที่นำผู้เสพยาเสพติดมาเข้ารับการฝึกอบรม 6 รายวิชา คือวิชาทหารเบื้องต้น วิชาอุดมการณ์และประชาธิปไตย วิชาสุขภาพและอนามัย วิชาศีลธรรมและศาสนา วิชาการฝึกวิชาชีพ

และวิชาการฟื้นฟูสมรรถภาพด้วยการประยุกต์ใช้การบำบัดฟื้นฟูแบบเข้มข้นทางสายใหม่หรือ FAST Model เพื่อให้ผู้เสียหายเสพติดเลิกเสพและมีร่างกายและจิตใจที่เข้มแข็งกลับตัวเป็นคนดีของสังคมต่อไป เมื่อเข้ารับการฝึกอบรมแล้ว โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) จึงจำเป็นต้องหาข้อมูลความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมและปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงโครงการต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) ของนักเรียนวิวัฒน์พลเมือง กองพลทหารราบที่ 9 ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งก้างยาง ตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

1. หน่วยในการวิเคราะห์

หน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ คือ นักเรียนวิวัฒน์พลเมืองในโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) กองพลทหารราบที่ 9 จำนวน 120 คน ที่เข้ารับการอบรม ตั้งแต่ ที่เข้ารับการอบรม ในช่วงเดือน กันยายน พ.ศ. 2549 ถึง เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2549

2. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

เนื้อหาตามจุดมุ่งหมายของโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) โดยจะศึกษาทั้ง 6 รายวิชา ในการฝึกอบรม คือ วิชาทหารเบื้องต้น วิชาอุดมการณ์และประชาธิปไตย วิชาสุขภาพและอนามัย วิชาศีลธรรมและศาสนา วิชาการฝึกวิชาชีพและวิชาการฟื้นฟูสมรรถภาพด้วยการประยุกต์ใช้ การบำบัดฟื้นฟูแบบเข้มข้น ทางสายใหม่ หรือ FAST Model

3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนวิวัฒน์พลเมือง ที่เข้ารับการอบรมตามโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) กองพลทหารราบที่ 9 จำนวน 120 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) ของนักเรียนวิวัฒน์พลเมือง กองพลทหารราบที่ 9 จังหวัดกาญจนบุรี

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variable) คือ สถานภาพและภูมิหลังทางสังคมของนักเรียนวิวัฒน์พลเมืองโดยแบ่งออกเป็น

4.1.1 สถานภาพของนักเรียนวิวัฒน์พลเมือง ซึ่งประกอบด้วย อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพก่อนเข้ารับการอบรม

4.1.2 ภูมิหลังทางสังคมของนักเรียนวิวัฒน์พลเมือง ซึ่งประกอบด้วย ประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด และประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรม

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) ของนักเรียนวิวัฒน์พลเมือง กองพลทหารราบที่ 9 จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 6 รายวิชา ดังนี้

4.2.1 วิชาทหารเบื้องต้น

4.2.2 วิชาอุดมการณ์และประชาธิปไตย

4.2.3 วิชาสุขภาพและอนามัย

4.2.4 วิชาศีลธรรมและศาสนา

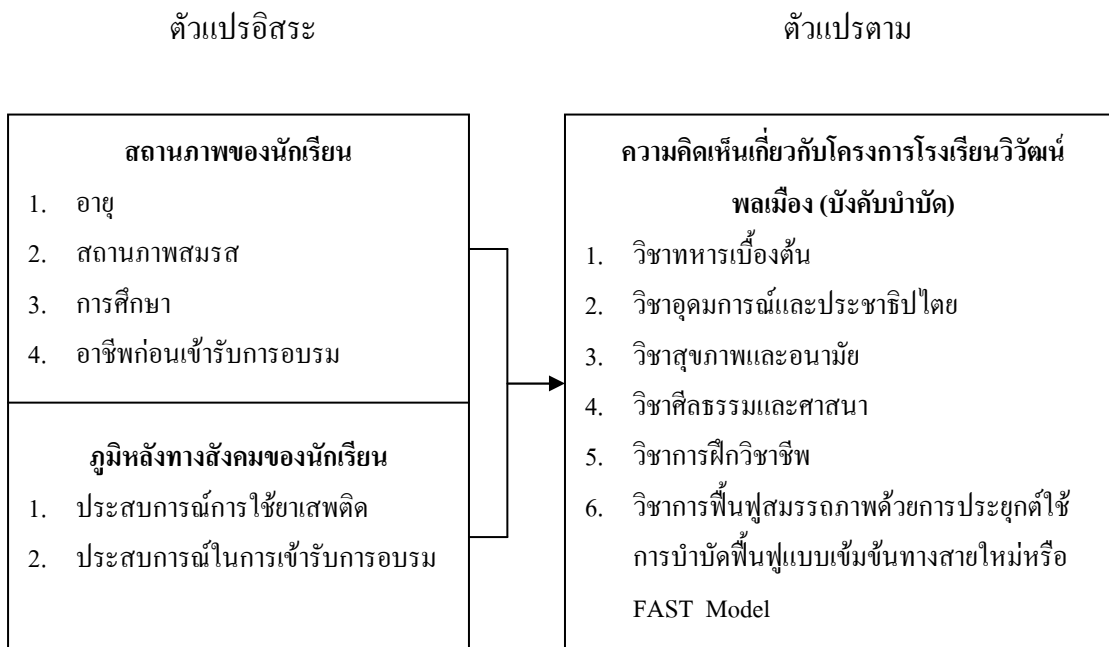
4.2.5 วิชาการฝึกวิชาชีพ

4.2.6 วิชาการฟื้นฟูสมรรถภาพด้วยการประยุกต์ใช้การบำบัดฟื้นฟูแบบเข้มข้น

ทางสายใหม่หรือ FAST Model

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย อายุ สถานภาพสมรส การศึกษาและอาชีพก่อนเข้ารับการอบรม ซึ่งนำมาจากผลการวิจัยของ รัชณี เถลยฤกษ์ (2548 : บทคัดย่อ) ; ชิวมาศ เปรมวิมล (2549 : บทคัดย่อ) ; ภราดร เข้มสุ่น (2548 : บทคัดย่อ) ; ธนวรรณ นุ่มอยู่ (2548 : บทคัดย่อ) และ นริศ บุญประสิทธิ์ (2459 : บทคัดย่อ) ภูมิหลังทางสังคมของนักเรียนนำมาจากผลการวิจัยของ ศักดิ์สิทธิ์ คาวิวงษ์ (2548 : บทคัดย่อ) และตัวแปรตามความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) นำมาจากโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) กรมกิจการพลเรือนทหารบก (2545 : 61) ปรากฏดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักเรียนวิวัฒน์พลเมือง หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยเข้าฝึกอบรมในโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) มีกำหนด 120 วัน (4 เดือน) ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545

โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) หมายถึง สถานที่ที่ให้ผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟู คือ โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) กองพลทหารราบที่ 9 ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งก้างยาง ตำบลไพรโยค อำเภอไพรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) หมายถึง คะแนนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่มีต่อหลักสูตรโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) เกี่ยวกับการอบรมรายวิชาใน 6 รายวิชา ซึ่งได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

วิชาทหารเบื้องต้น หมายถึง การฝึกบุคคลทำมือเปล่า การฝึกระเบียบวินัย ความอดทน ความอดกลั้น การปฐมพยาบาล การเสริมสร้างสมรรถภาพทางร่างกาย การทดสอบสมรรถภาพร่างกาย

วิชาอุดมการณ์และประชาธิปไตย หมายถึง การได้รับการฝึกอบรมในเรื่องแนวคิดการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย และกฎหมายทั่วไปที่ควรทราบ

วิชาสุขภาพและอนามัย หมายถึง การได้รับการฝึกอบรมในเรื่อง สุขศาสตร์ส่วนบุคคล โรคติดต่อตามฤดูกาล ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

วิชาศีลธรรมและศาสนา หมายถึง การได้รับการฝึกอบรมในเรื่องเกี่ยวกับศาสนา ฟังการบรรยายธรรมจากพระ ฟังเทศธรรมก่อนนอน ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา

วิชาการฝึกวิชาชีพ หมายถึง การได้รับการฝึกอบรมในเรื่อง ไม้ดอกไม้ประดับ งานด้านเกษตรกรรม ช่างเชื่อมโลหะทั่วไป ช่างไม้ ช่างตัดผม ช่างไฟฟ้าภายในอาคาร ช่างก่อสร้าง ช่างเครื่องยนต์เล็ก

วิชาการฟื้นฟูสมรรถภาพด้วยการประยุกต์ใช้ การบำบัดฟื้นฟูแบบเข้มข้นทางสายไหม หรือ FAST Model หมายถึง การฝึกอบรมและการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เข้ารับการอบรมโดยใช้ระยะเวลา 4 – 5 เดือน สำหรับการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางยาเสพติดหมายถึง สิ่งเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษและยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

สถานภาพของนักเรียน หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนวิวัฒน์พลเมืองที่เข้ารับการอบรม ประกอบด้วย อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา และอาชีพก่อนเข้ารับการอบรม

อายุ หมายถึง จำนวนปีเต็มของอายุนักเรียนวิวัฒน์พลเมืองในโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด)

สถานภาพสมรส หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนวิวัฒน์พลเมืองในโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) ที่ประกอบด้วย สถานภาพโสดและสถานภาพสมรส

การศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของนักเรียนวิวัฒน์พลเมือง

อาชีพก่อนเข้ารับการอบรม หมายถึง การประกอบอาชีพของนักเรียนวิวัฒน์พลเมืองก่อนเข้ารับการอบรม ประกอบด้วย ไม่ได้ประกอบอาชีพ และประกอบอาชีพ

ภูมิหลังทางสังคมของนักเรียน หมายถึง ประสบการณ์ ของนักเรียนวิวัฒน์พลเมืองในโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดกับการเข้ารับการอบรม

ประสบการณ์การใช้ยาเสพติด หมายถึง จำนวนปีที่เคยใช้ยาเสพติด

ประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรม หมายถึง จำนวนครั้งที่ได้เข้ารับการอบรมจากหน่วยราชการที่จัดให้มีการอบรม

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนวิวัฒน์พลเมืองในโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) กองพลทหารราบที่ 9 จังหวัดกาญจนบุรีที่มีสถานภาพและภูมิหลังทางสังคมต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) ของนักเรียนวิวัฒน์พลเมือง กองพลทหารราบที่ 9

2. ผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ ในการปรับปรุงแก้ไขหรือเสนอแนะให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการฝึกอบรมแก่นักเรียนวิวัฒน์พลเมืองในโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) และเป็นแนวทางในการฝึกอบรมนักเรียนวิวัฒน์พลเมือง ให้แก่นักเรียนวิวัฒน์พลเมือง ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ